

МОЛОДІ, ПРАВНИКАМ, ПРАКТИКАМ

ЮРФАКТИ ПЛЮС

ГРУДЕНЬ - 2018

67 (81)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
ІФ № 580 - 148Р від 24. 11. 2011 р.

ВІТАЄМО З НОВИМ РОКОМ!

Від щирого серця бажаємо Вам
щастя і миру, міцного здоров'я
та благополуччя, нових
звершень і життєвих успіхів.
Нехай Новий рік буде для Вас
роком достатку, здагоди,
процвітання та здійснення
найзаповітніших мрій!

У НАСТУПНОМУ НОМЕРІ:

Зозуляк О. І.

*Про правову природу
повноважень Фонду
гарантування вкладів
фізичних осіб*

Петечел О. Ю.

*Булінг: юридико-
психологічний аспект*

**ВИЗНАННЯ ЗНАЧНОГО
ПРАВОЧИНУ(ДОГОВОРУ) АКЦІОНЕРНОГО
ТОВАРИСТВА НЕДІЙСНИМ ЯК СПОСІБ
ЗАХИСТУКОРПОРАТИВНИХ ПРАВ**

**ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО
СТАТУСУГРОМАДСЬКОЇ СПІЛКИ**

Згідно із п. 4 ст. 2 Закону «Про акціонерні товариства» значним вважається правочин (крім правочину з розміщення товариством власних акцій), учинений акціонерним товариством, якщо ринкова вартість майна (робіт, послуг), що є його предметом, становить 10 і більше відсотків вартості активів товариства за даними останньої річної фінансової звітності.

Прийняття Закону України «Про громадські об'єднання» поклало початок нового етапу розвитку всіх громадських об'єднань, адже Закон містить чимало прогресивних положень та відповідає європейським стандартам щодо створення та діяльності неурядових організацій.

Цілком закономірно, що із прийняттям нового нормативно-правового акту виникають дискусії щодо доцільності окремих норм Закону. Відтак чимало із них мають у своїй основі питання, пов'язані із цивільно-правовим статусом громадської спілки.

стор.4

Наші координатори

ЛОГВІНОВА Марія Володимирівна, СІЩУК Ліліана Василівна,
МИКИТИН Юрій Іванович,
ЗОЗУЛЯК Ольга Ігорівна, ЗІНИЧ Любомир Васильович,
ШПІЛЯРЕВИЧ Вікторія Вікторівна, СХАБ-БУЧИНСЬКА
Тетяна Ярославівна, ГРИШКО Уляна Петрівна,
КОЗИЧ Ігор Васильович, КВАСНИЦЯ Степан Мирославович

Хто ми? Редколегія

Жукевич Марія – 5 курс, Моначин Вікторія – 4 курс,
Сікора Вікторія – 5 курс, Харишин Марія - 3 курс, Яшан Вікторія - 3 курс.

• Офіційний сайт – www.law.pu.if.ua

• Прикарпатський правничий клуб у Facebook - <http://www.facebook.com/pr.law.club>

• Юр ТВ на Youtube <http://www.youtube.com/user/TvFemida>

Відбувся міжнародний Круглий стіл на тему: “Роль загальної декларації прав людини Організації Об'єднаних Націй 1948 року в формуванні фундаментальних основ правової системи України: історія і сучасність”

10 грудня 2018 року в Міжнародний день прав людини в конференцзалі ННЮІ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника відбувся міжнародний Круглий стіл на тему: “Роль загальної декларації прав людини Організації Об'єднаних Націй 1948 року в формуванні фундаментальних основ правової системи України: історія і сучасність”.

У роботі круглого столу взяли участь представники юридичного інституту, доктори, доценти, представники міжнародних та місцевих громадських організацій.

Захід проводився за ініціативи кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”, спільно із регіональним представником уповноваженого з прав людини Верховної Ради України по Івано-Франківській області Людмилою Нипийвода, факультетом права та адміністрації університету міста Зелена Гура (Республіка Польща), Всеукраїнською громадською організацією “Асоціація правників України”.

Події інституту

Довгоочікуваний листопад вже закінчувався, а от заходи до Дня студента ще ні. 16 листопада в актовій залі юридичного інституту з нагоди Дня студента відбулось нагородження кращих студентів. З вітальним словом до талановитої молоді звернувся заступник директора нашого інституту Вівчаренко Олег Антонович. Студенти, які приймали активну участь у громадському житті навчального закладу, одержали іменні грамоти. Ще раз привітаємо їх і побажаємо подальших успіхів!

розуму». Взяло участь 6 команд, проте нагороджено було тільки трійку найкращих.

23 листопада 2018 р. у стінах навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника було проведено VII Всеукраїнський конкурс з корпоративного права «Актуальні проблеми правового регулювання корпоративних правовідносин». Участь у конкурсі взяли 11 студентів - представників різних навчальних закладів. Переможці були нагороджені цінними призами та грамотами, що підтверджували зайняте місце чи участь у конкурсі.

12 грудня у стінах навчально-наукового юридичного інституту відбувся брейн-ринг «Права людини» серед учнівської молоді Івано-Франківської області. Абсолютними чемпіонами стала команда «Де-Юре» Івано-Франківського академічного ліцею-інтернату Івано-Франківської обласної ради.

27 листопада командою профбюро навчально-наукового юридичного інституту вже вдруге організувала «Ігри

14 грудня студентами Навчально-наукового Юридичного інституту були проведені Великі Андріївські вечорниці. Цікаві ворожіння, смішні жарти, українські народні костюми та надзвичайно смачні частування

не залишили байдужим жодного гостя нашого свята. Завітала до нас і дирекція інституту. Були

присутні також викладачі. Чудовими акторами, які блискуче вжились в ролі, стали студенти 1-5 курсів. Атмосфера домашньо-

го затишку та свята не полишала нас аж до самого кінця дійства.

Харишин Марія
ПР-31

Брейн-ринг «Права людини»

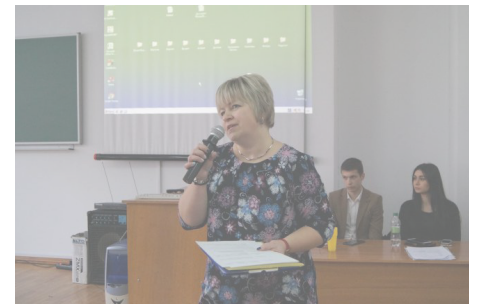
12 грудня 2018 року у стінах навчально-наукового юридичного інституту відбувся брейн-ринг «Права людини» серед учнівської молоді Івано-Франківської області. Попередню реєстрацію пройшло 19 команд.

ня, а також представили власні історії студентського життя.

Наступним етапом було представлення команд. Учасники у цікавих формах розповіли про себе, одночасно показавши свої таланти.

Завдання брейн-рингу містили питання на предмет знання Конституції України та Конвенції з прав людини. Брейн-ринг складався з двох раундів. В кожному раунді учням ставилось по п'ятнадцять запитань. Учнівська молодь показала високий рівень знань у сфері правознавства.

Абсолютними чемпіонами стала команда «Де-Юре» Івано-Франківського академічного ліцею-інтернату Івано-Франківської обласної ради.

Ми щиро вітаємо переможців, і бажаємо успіхів у навчанні, нових звершень, а також, у подальшому обрати хорошу професію!

Щиро вдячні іншим командам за участь та знову чекаємо у нас в гостях!

Яшан Вікторія
ПР-31

Учасників радо зустріли викладачі та студенти нашого інституту. Учні мали можливість завітати до нашого навчального закладу, ознайомитись з його історією. Майбутні правники розповіли підростаючому поколінню про специфіку навчан-

Moris Group – це юридична компанія, що надає комплексні кваліфіковані послуги в галузі українського та міжнародного права.

Представництво в Івано-Франківську
Україна, 76000, м. Івано-Франківськ
вул. Чорновола, 23
тел.: (0342) 77-73-78

Головний офіс у м. Києві
Україна, 01010, м. Київ
вул. Московська, 8-б
тел.: (044) 359-03-05; (044) 359-03-6
факс: (044) 359-03-05

Визнання значного правочину (договору) акціонерного товариства недійсним як спосіб захисту корпоративних прав

Згідно із п. 4 ст. 2 Закону «Про акціонерні товариства» (далі – Закон про АТ) значним вважається правочин (крім правочину з розміщення товариством власних акцій), учинений акціонерним товариством, якщо ринкова вартість майна (робіт, послуг), що є його предметом, становить 10 і більше відсотків вартості активів товариства за даними останньої річної фінансової звітності. Статутом акціонерного товариства (АТ) можуть бути визначені додаткові критерії для віднесення правочинів до категорії значних. Закон про АТ диференціює порядок прийняття рішення про укладання значних правочинів залежно від їх суми та компетенції органів товариства щодо прийняття таких рішень: якщо ринкова вартість майна або послуг, що є предметом значного правочину, становить від 10 до 25 відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності АТ, то рішення щодо його вчинення приймається наглядовою радою. У разі неприйняття наглядовою радою рішення при вчинення значного правочину питання про його вчинення може бути винесене на розгляд загальних зборів.

Якщо ринкова вартість майна або послуг, що є предметом значного правочину, перевищує 25 відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності акціонерного товариства, рішення про вчинення такого правочину за поданням наглядової ради приймається загальними зборами: при ринковій вартості майна або

послуг, що є предметом значного правочину, від 25 до 50 відсотків вартості активів АТ - рішення приймається простою більшістю голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі у загальних зборах та є власниками голосуючих з цього питання акцій; при ринковій

вартості майна або послуг, що є предметом значного правочину, від 50 і більше відсотків вартості активів - рішення про вчинення значного правочину приймається більш як 50 відсотками голосів акціонерів від їх загальної кількості.

При цьому забороняється ділити предмет правочину з метою ухилення від порядку прийняття рішень про вчинення значного правочину, передбаченого ст. 70 Закону про АТ. Очевидно, що рішення відповідних органів АТ мають прийматись і в разі визнання недійсними чи розірвання раніше схвалених і укладених значних правочинів.

Спеціальний порядок вчинення таких правочинів покликаний, вочевидь, усунути передумови виникнення

конфліктних ситуацій, однак у судовій практиці й досі нерідко виникають питання щодо дійсності значних правочинів (правочинів на суму, що перевищує вказану у статуті), укладених виконавчим органом з відступом від порядку їх погодження наглядовою радою чи загальними зборами.

При з'ясуванні правових наслідків невиконання порядку вчинення значного правочину АТ, у тому числі можливості визнання його недійсним, треба виходити з того, що значний правочин є особливим видом цивільного правочину. Тому, розглядаючи це питання, слід відразу звернутися до змісту спеціальних нормативних актів. Так, Закон про АТ у статтях, що безпосередньо закріплюють порядок вчинення значного правочину, взагалі, не передбачає жодних правових наслідків недотримання такого порядку. На нашу думку, у даному випадку слід виходити з положень ЦК. Зокрема, відповідно до ч.1 ст. 215 ЦК, підставою недійсності правочину є недодержання в момент його вчинення стороною (сторонами) вимог ч.ч.1-3, 5, 6 ст.203 цього Кодексу. Якщо недійсність правочину прямо не встановлена законом, але одна із сторін або інша заінтересована особа заперечує його дійсність на підставах, встановлених законом, такий правочин може бути визнаний судом недійсним – оспорюваний правочин (п.3).

Враховуючи вищенаведену норму, судам, вирішуючи спір про визнання значного правочину недійсним, належить встановити наявність саме тих обставин, з якими закон пов'язує

недійсність правочинів, зокрема: відповідність змісту правочину вимогам Цивільного кодексу України, іншим актам цивільного законодавства, а також моральним засадам суспільства; правоздатність сторін правочину; свободу волевиявлення учасників правочину та відповідність волевиявлення їх внутрішній волі; спрямованість правочину на реальне настання правових наслідків, що обумовлені ним.

При укладенні значних правочинів за Законом про АТ недотримання вищевказаних вимог може трансформуватися у такі варіанти:

1) значний правочин вчинений, проте питання його укладення взагалі не обговорювалося на загальних зборах;

2) значний правочин укладений, отримав схвалення загальних зборів, проте акціонер в цих зборах участі не брав;

3) значний правочин вчинений, отримавши схвалення наглядової ради, однак акціонер вбачає в ньому шкоду інтересам товариства.

Розглядаючи перший варіант, слід наголосити, що вчинення значних правочинів погоджується з компетентним органом саме перед укладенням, а не схвалюється (затверджується) згодом, як це передбачено пунктом «і» статті 41 Закону України «Про господарські товариства». Тому, за законом про АТ, вчинивши такий правочин без належного погодження із загальними зборами акціонерів, виконавчий орган не має цивільної дієздатності щодо його здійснення, що у свою чергу, є підставою для визнання даного правочину недійсним. Така позиція узгоджується із наявною судовою практикою.

Набагато складніше здійснити

судовий захист у двох інших випадках. Зокрема, у Законі про АТ нічого не сказано про ситуацію, при якій значний правочин вчинений, отримав погодження загальних зборів, проте акціонер у них участі не брав. З одного боку, частина перша статті 68 Закону про АТ надає право вимоги викупу акцій тим акціонерам, які зареєструвалися

для участі в загальних зборах і голосували проти прийняття останніми рішення про вчинення товариством значного правочину. З іншого боку, оскарження такого рішення зборів до суду можливо тільки після вимоги викупу акцій, і це обмеження не поширюється на тих акціонерів, які не брали участі в зборах. Скоріш за все, цим акціонерам буде відмовлено у викупі, оскільки не виконана вищевказана умова частини першої статті 68 Закону про АТ. При цьому в акціонера немає часу чекати відповідної відмови, адже термін оскарження рішень загальних зборів акціонерів становить 3 місяці (ч.1 ст. 50 Закону про АТ). Тому, якщо акціонер не згідний з рішенням загальних зборів про вчинення значного правочину і не був присутнім на цих зборах, то йому варто відразу звернутися в суд. При цьому, можливі такі варіанти:

• оскарження здійснюється з підстав порушення процедури скликання і/або проведення

загальних зборів акціонерів. В цьому випадку акціонер повинен посилатися на порушення своїх корпоративних прав і визначених норм Закону про АТ (за наявності таких порушень);

• оскарження здійснюється з підстав невідповідності правочину для АТ. Порушення корпоративного права акціонера, у даному випадку, може бути обґрунтоване очевидним знеціненням його акцій внаслідок різкого зменшення вартості активів. При цьому, основною проблемою виступає складність доказування в суді невідповідності для АТ правочину. Аналогічні аргументи можуть бути використані й у разі, коли значний правочин вчинений, отримавши погодження наглядової ради, проте акціонер убачає в ньому шкоду інтересам АТ.

Отже, наявні прогалини в Законі про АТ ускладнюють перспективи оскарження в суді укладення товариством значних правочинів, однак вони не є перешкодою для можливого визнання їх недійсними за позовом відповідного суб'єкта, корпоративні права чи інтереси якого порушені у даному випадку. Оскільки в законі прямо не передбачена їх недійсність, то їх слід кваліфікувати як оспорювані. При цьому, з проведеного дослідження вбачається необхідність доповнення чинного Закону про АТ статтею, яка б чітко встановлювала наслідки вчинення правочину з порушенням вимог цього закону та осіб наділених правом на його оскарження.

Сліпенчук Н. А.

к.ю.н.

керівник

Західноукраїнсько

го

офісу,

радник ЮК «Моріс Груп»

Прийняття Закону України «Про громадські об'єднання» поклало початок нового етапу розвитку всіх громадських об'єднань, адже Закон містить чимало прогресивних положень та відповідає європейським стандартам щодо створення та діяльності неурядових організацій.

Цілковито закономірно, що із прийняттям нового нормативно-правового акту виникають дискусії щодо доцільності окремих норм Закону. Відтак чимало із них мають у своїй основі питання, пов'язані із цивільно-правовим статусом громадської спілки. Насамперед, це стосується можливості юридичних осіб приватного права бути засновниками та учасниками громадської спілки, відмінностей між громадською спілкою та громадською організацією, кола тих непідприємницьких юридичних осіб, які вправі визнаватися громадською спілкою та особливостей цивільно-правової відповідальності засновників і учасників досліджуваного суб'єкта. Власне, на зазначених аспектах і зупинимо свою увагу.

При аналізі питання стосовно можливості юридичних осіб приватного права бути засновниками та учасниками громадської спілки дослідники поділилися на 2 групи. Так, перша група дослідників апелює до того, що тільки фізичні особи мають таке право, а одним із аргументів на підтвердження цього є ст. 36 Конституції України, що гарантує право на свободу об'єднання та міститься у Розділі II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина», яка, на їх думку, не поширюється на юридичних осіб. Інша група, навпа-

ки, підтримує позицію щодо здатності юридичних осіб приватного права бути засновниками та учасниками громадської спілки; наголошується, що позиція щодо обмеження права юридичних осіб виступати учасниками громадських організацій є хибною та потребує змін.

Ми є прихильниками тієї позиції, яка узгоджується із можливістю надання юридичним особам приватного права правомочності бути засновниками та учасниками громадської спілки. А з приводу першої позиції зазначимо наступне: погоджуємося, що юридична норма Конституції України, яка передбачає право на свободу об'єднання, Розділу II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» не передбачає такої здатності для юридичних осіб. Та й з назви розділу зрозуміло, що про юридичних осіб мова не йде. Однак, у даному аспекті варто звернутися до Основного акту цивільного законодавства. Так, п. 1 ст. 94 ЦК України визначається, що юридична особа має особисті немайнові права, які можуть їй належати. Не бачимо вагомих підстав для ствердження, що право на свободу об'єднання не може належати юридичним особам.

Крім того, хочемо звернути увагу і на те, що засновника-

ми громадської спілки, цілком слушно, не можуть виступати юридичні особи публічного права, адже в Законі зазначено, що ними можуть бути тільки юридичні особи приватного права. Це пов'язано із тим, що в інституті об'єднання природно закладено свободу вибору та добровільність, а юридичні особи публічного права створюються в розпорядчому порядку, тобто свобода вибору та добровільність у такого виду юридичних осіб відсутня.

Варто зупинити свою увагу на основних відмінностях між громадською організацією та громадською спілкою, а щоб їх зрозуміти слід проаналізувати основні правові положення Закону України «Про громадські об'єднання». Зокрема, детальніше зупинимось на дослідженні правових норм щодо громадської спілки. Наукові розвідки варто почати із легального визначення громадської спілки, котре закріплене в п. 4 ст. 1 аналізованого Закону. Відповідно, «громадська спілка – це громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи». Як впливає із цього визначення, основним на що звертає увагу законодавець, є суб'єктний склад. Окрім того, Законом визначається таке: юридична особа бере участь в утворенні громадської спілки через свого керівника або іншого уповноваженого представника, який діє на підставі довіреності для вчинення дій щодо утворення громадської спілки; під час здійснення реєстраційних дій до переліку необхідних

документів, які подає громадська організація, громадська спілка додатково подає документи, що містять відомості щодо структури власності засновників, а якщо засновниками громадської спілки є іноземна юридична особа, подається ще й легалізований у встановленому порядку документ про підтвердження реєстрації іноземної юридичної особи в країні її місця знаходження.

Законом не виокремлюються конкретні права та обов'язки щодо громадських спілок, вони є загальними для всіх громадських об'єднань. Громадські спілки, як і громадські організації, які набули статусу юридичної особи, можуть бути учасниками цивільно – правових відносин, набувати майнові й немайнові права, займатися підприємницькою діяльністю тощо. Тільки в п. 2 ст. 24 Закону закріплено, що окремі функції щодо управління майном громадського об'єднання можуть передаватися громадським спілкам, які утворені громадськими об'єднаннями, що передають їм такі правомочності.

Такими є особливості правового статусу громадських спілок, встановлені в ЗУ «Про громадські об'єднання». Нами не зачіпалися загальні положення щодо створення, здійснення окремих реєстраційних дій, провадження ними своєї діяльності, у т.ч. й підприємницької, оскільки вони нічим не відрізняються від загальних положень щодо усіх громадських об'єднань.

Отже, вищенаведене ще раз підтверджує думку, яка є поширеною в наукових колах – основною відмінністю громадської спілки від громадської організації є суб'єктний склад. Звісно, до громадських спілок

висуваються певні додаткові вимоги в процесі їх реєстрації та провадження діяльності, однак в основному вони пов'язані знову ж таки із суб'єктним складом, тому виокремлювати їх як окремі відмінності недоцільно.

Важливими питаннями, на які потрібно дати відповідь, є такі: «Що саме має визнаватися громадською спілкою?», «Чи усі об'єднання, засновниками яких виступають юридичні особи, будуть визнаватися громадськими спілками?» Адже, наприклад, в організаціях роботодавців, асоціаціях кредитних спілок, об'єднаннях страховиків засновниками та учасниками також є юридичні особи. На підставі проведеного аналізу можемо стверджувати, що громадськими спілками є організації роботодавців, об'єднання організацій роботодавців, об'єднання профспілок, об'єднання страховиків, асоціації кредитних спілок та ті об'єднання, до засновників яких не висувається спеціальних вимог, тобто ними можуть бути будь – які юридичні особи приватного права. Крім того, варто наголосити, що це не є виключним переліком видів громадської спілки.

Окремо варто зупинитися на питанні цивільно – правової відповідальності засновників та учасників громадських спілок, що пов'язано з специфікою їх суб'єктного складу. За загальним правилом, засновники та учасники громадського об'єднання не несуть відповідальності за його зобов'язаннями і відповідно громадське об'єднання не несе відповідальності за зобов'язаннями його засновників та учасників. Це відповідає основним засадам інституту непідприємницьких юридичних осіб.

Разом з тим, доречним буде навести ч. 3 ст. 96 ЦК України: «Учасник (засновник) юридичної особи не відповідає за зобов'язаннями юридичної особи, а юридична особа не відповідає за зобов'язаннями її учасника (засновника), крім випадків, встановлених установчими документами та законом». І хоча ЗУ «Про громадські об'єднання» встановлює, що учасники громадського об'єднання не відповідають за зобов'язаннями такої юридичної особи, у деяких випадках застосовуються загальні засади цивільного законодавства. Мається на увазі, що попри законодавче встановлення відсутності цивільно – правової відповідальності в учасників громадського об'єднання трапляються й винятки із правил. Так, п. 8. 7. Статуту громадської спілки «Українська Гельсінська спілка з прав людини» встановлено, що «спілка не відповідає за зобов'язаннями своїх членів, а члени спілки не відповідають за зобов'язаннями Спілки чи один одного, якщо інше не передбачено їхніми Статутами (Положеннями) або договорами, укладеними між ними».

Видається, що такий стан речей спричинений притаманністю добровільності та свободи вибору в громадських об'єднаннях, для яких характерно, що, попри існування загально встановленого правила зазвичай від нього можна відступити.

Тому, цілком можливим є застосування до учасників громадської спілки субсидіарної відповідальності за зобов'язаннями юридичної особи. Однак, це може стосуватися тільки тих громадських спілок, які займаються підприємницькою діяльністю, але і при здійсненні

такої діяльності субсидіарна відповідальність може застосовуватися тільки до тих учасників які беруть участь в управлінні нею.

На підставі окресленого вище можна зробити наступні висновки:

- надання права юридичним особам бути засновниками та учасниками громадських спілок є виправданим кроком та служитиме для кращої реалізації ними мети діяльності;

- основною відмінністю громадської спілки від громадської організації є суб'єктний склад. Звісно, до громадських спілок висуваються певні додаткові вимоги в процесі їх реєстрації та провадження діяльності, однак в основному вони пов'язані з суб'єктним складом;

- громадськими спілками є організації роботодавців, об'єднання організацій роботодавців, об'єднання профспілок, саморегулівні організації (торгово - промислові палати та інші, котрі створюються на добровільних засадах), об'єднання страховиків, асоціації кредитних спілок та ті об'єднання, до засновників яких не висуваються спеціальні вимоги, тобто ними можуть бути будь - які юридичні особи приватного права. Крім того, варто наголосити, що це не є виключним переліком видів громадської спілки;

- засновники та учасники громадської спілки за загальним правилом не несуть субсидіарної відповідальності за зобов'язаннями юридичної

особи, однак в Статуті можуть встановлюватися винятки, коли на учасників громадської спілки може покладатися додаткова цивільно - правова відповідальність.

Зрозуміло, що навколо нового учасника цивільно - правових відносин будуть і надалі проводитися наукові розвідки, але на цьому етапі їхнє створення є виправданим та таким, що задовольняє сучасні вимоги, а підтвердити чи спростувати це зможе тільки практика їхньої діяльності.

Парута Ю.І.,

*к.ю.н., асистент кафедри
цивільного права ННЮІ ДВНЗ*

ПНУ ім. В. Стефаніка

До проблематики сучасних наукових досліджень

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата юридичних наук, доцента

Медицького Ігоря Богдановича

на дисертацію Михаліка Олександра Ігоровича

«Кримінологічна характеристика та запобігання фальшивомонетництву», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 –

кримінальне право та кримінологія;

кримінально-виконавче право

На зламі тисячоліть людство зіштовхнулося із необхідністю пошуку ефективних шляхів розв'язання цілої низки проблем масштабного характеру (війни та збройні конфлікти локального характеру, екологічні катастрофи, голод і епідемії тощо). Особливої уваги при цьому заслуговує транснаціональна організована злочинність – феномен, що уже давно не визнає державно-правових категорій «суверенітету», «цілісності» і «недоторканності» державних кордонів, та посягає на основні загальнолюдські цінності, що стали надбанням людської цивілізації. У цих умовах питання боротьби зі злочинами

міжнародного характеру (у тому числі економічними) набувають нового змісту та актуалізації. Сучасна криміногенна ситуація в Україні наочно засвідчує той факт, що кримінологічна політика держави у боротьбі зі фальшивомонетництвом залишається недостатньо ефективною та не дає можливості суттєво знизити криміногенний потенціал вказаного явища соціальної дійсності. Зважаючи на вищевикладене, дослідження О. І. Михаліка є безперечно актуальним, важливим та своєчасним, перебуваючи у руслі завдань вітчизняної кримінологічної політики.

Наукова новизна роботи

полягає у тому, що вона є одним із перших кримінологічних досліджень фальшивомонетництва, в якому знайшли свою розробку питання його характеристики та запобігання. О. І. Михаліком здійснено ґрунтовний аналіз кількісних та якісних показників фальшивомонетництва в Україні, із одночасним виділенням сучасних тенденцій явища. До позитивних моментів слід віднести розгорнуту характеристику соціально-демографічних, кримінально-правових та морально-психологічних ознак особи злочинця-фальшивомонетника; їх класифікацію, з огляду на кримінологічно

значущу ознаку домінуючої активності; характеристики видів віктимної поведінки жертви фальшивомонетництва.

Заслужують на увагу запропоновані заходи загальносоціального запобігання фальшивомонетництву через удосконалення державної соціально-економічної, фінансової, монетарної, фіскальної політики, а також формування сучасної державної антикримінальної ідеології. Дисертантом на належному рівні розглянуті аспекти протидії фальшивомонетництву, досліджені дискусійні питання та висловлене власне бачення шляхів розв'язання проблеми.

Значущість результатів дослідження для науки і практики. Висновки здобувача щодо значущості його праці для юридичної науки і практики видаються обґрунтованими. Найбільш важливі наукові та практичні результати дисертаційної праці мають різнопланове значення і можуть бути використані: – у галузі правотворчості: як відповідне підґрунтя для підготовки й доповнення законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів з питань запобігання фальшивомонетництву; – у правозастосуванні: у процесі подальшого удосконалення організаційних й методичних засад діяльності органів кримінальної юстиції, центральних органів державної влади; – у науково-дослідницькій сфері: проведено О. І. Михаліком дослідження засвідчує перспективність подальшого вивчення ряду питань, які у тій чи іншій мірі дотичні чи кореспондують тематиці рецензованої праці; – у навчальному процесі: при підготовці відповідних розділів підручників

і навчально-методичної літератури; під час викладання дисциплін «Кримінологія», «Запобігання злочинам у сфері економіки», у науково-дослідній роботі студентів.

У цілому позитивно оцінюючи рецензовану працю, звернемо увагу на окремі спірні положення, що, як уявляється, потребують або додаткової аргументації, або спеціальних пояснень під час захисту дисертації.

1. Автор справедливо акцентує увагу на звуженому ужитку поняття фальшивомонетництво, як у чинному законодавстві, так і у загальному лексичному обігу. Відтак зазначає про потребу врахування, окрім правових, ще й кримінологічних, економічних і навіть психологічних його параметрів (с. 25 дисертації). Фальшивомонетництво дисертант трактує як «криміногенне явище соціальної дійсності корисливої спрямованості, що полягає у незаконних діях із грошима, державними цінними паперами, білетами державної лотереї, марками акцизного податку, голографічними захисними елементами, пов'язаних з їх виготовленням, зберіганням, збутом, а так само з іншими діяннями, визначених кримінальним законодавством, які представляють загрозу для національної й міжнародної економічної і фінансової безпеки» (ст. 35-36 дисертації).

Як видається, автор суперечить самому собі, оскільки обсяг

даної категорії не співвідноситься ним із редакцією ст.199 КК України, яка, окрім виготовлення, зберігання та збуту передбачає й інші форми об'єктивної сторони, виключно – у вигляді активної поведінки відповідного суб'єкта. Незрозумілим, через свою неконкретність, залишається значення про «... інші діяння, визначені кримінальним законодавством...», які, по-перше, становлять загрозу такому надто «розмитому» об'єкту, як «національна й міжнародна економічна і фінансова безпека», по-друге, можуть бути виконані через бездіяльність (що, вочевидь, не стосується ст.199 КК України). Для зручності, як варіант, автор міг обмежитися вказівкою на незаконні дії з відповідними предметами, пов'язаними «...з їх отриманням та/або використанням у будь-який спосіб».

2. Здобувач цілком слушно виділяє серед кримінологічно значимих показників контрабанди «ціну» злочинності такого виду, однак приділяє їй характеристиці невинувато мало уваги. І це при тому, що саме наслідки злочинності повинні визначати усю систему боротьби із нею. Усвідомлення реальної, а не «адаптованої» цифри, що позначає суспільні втрати від злочинності (у тому числі економічної), повинно виступати наріжним каменем ефективної політики держави відносно вироблення стратегії і тактики протидії криміналітету.

Уявляється, що дисертант помилково ототожнює категорії «ціна» та «наслідки» злочинності, за відсутності до цього підстав. Наведені ним наслідки фальшивомонетництва не можна віднести до наслідків одного виду, оскільки обрано різні критерії поділу.

Якщо виокремлення наслідків «фінансового, економічного, психологічного характеру» викликане їх змістом (характером), то наслідки «міжнародно-правового характеру» підставно виділяти вже з огляду на масштабність (територію) їх прояву (с. 65 дисертації). На жаль, О. І. Михалік обмежився лише згаданими наслідками, без аналізу змісту інших з них. Дисертанту слід було детальніше зупинитися на «ціні» втрат від фальшивомонетництва, які можна позначити через грошовий еквівалент, використовуючи статистичні дані про розміри спричинених матеріальних збитків.

3. Відзначається, що загальні нормативно-правові чинники фальшивомонетництва виявляються у недоліках або пробілах законодавчого забезпечення суспільних відносин та діяльності правоохоронних органів. Незважаючи на свій загальний характер, вони здатні негативно позначитися на ефективності кримінально-правового регулювання, а також результативності правозастосовної практики (с.122).

Здобувачем, проте, більше уваги у дисертації приділено недолікам саме законодавчого забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції, а не конкретним суспільним відносинам. Тим самим невинувато «зміщено» вектор загальносоціального впливу, оскільки саме нормативні акти регуляторного законодавства повинні бути першочерговими у порядку їх прийняття. З 2011 р. акти законодавства, що передбачали обов'язковий захист певних документів і товарів голографічними захисними елементами, втратили чинність (Постанови Кабінету

Міністрів України: «Про затвердження Положення про порядок голографічного захисту документів і товарів» від 24.02.2001 р. № 171, «Про затвердження переліків документів і груп товарів, які підлягають захисту голографічними елементами» від 05.07.2002 р. № 932). Застосування на практиці положень про кримінальну відповідальність за незаконні дії щодо голографічних захисних елементів є неможливим узагалі і продовжуватиме залишатися таким до прийняття нових регуляторних актів. Саме через ці причини голографічні захисні елементи, як різновид предмету складу злочину, передбаченого ст.199 КК України, не зустрічаються при вивченні та узагальненні кримінальних проваджень. У роботі має місце проста констатація ситуації, без її аналізу та відповідних висновків (с.44).

4. Пропоновані науковцем, у межах загальносоціального запобігання фальшивомонетництву, напрями державної політики лише частково охоплюють детермінанти фальшивомонетництва, що стали предметом вивчення у Розділі 3 дисертації. Було б цілком логічним та методологічно вірним запропонувати авторське бачення необхідних й достатніх заходів загальносоціального впливу саме з огляду на встановлені і конкретизовані сучасні детермінанти фальшивомонетництва. І якщо перспективні соціально-економічні, фінансові, монетарні, фіскальні заходи згадуються і конкретизуються (ст. 147-158 дисертації), то іншим (організаційно-управлінським, технічним, нормативно-правовим) не приділено належної уваги з боку науковця. Висловлене зауваження видається

тим більш доречним, якщо зважити на те, що заходи спеціально-кримінологічного запобігання фальшивомонетництву повністю перекликаються із уже дослідженими його чинниками. У контексті пропонування заходів впливу не завжди можна простежити чітку позицію щодо підтримки/заперечення необхідності реалізації окремих із них (до прикладу, у відношенні до легітимізації проституції та ігрового бізнесу, ст. 149-150 дисертації).

5. Простежується певна непослідовність автора з приводу існуючої потреби прийняття нормативно-правових документів (Закони України «Про кримінологічну експертизу проектів нормативно-правових актів», «Про запобігання і протидію злочинності», Комплексної державної програми запобігання злочинності на 2018-2020 роки) у контексті спеціально-кримінологічного запобігання фальшивомонетництву (підрозділ 4.3 дисертації, ст. 176-177). Адже О. І. Михалік зазначає про їх відсутність (у якості недоліків – І. М.) під час характеристики нормативно-правових чинників фальшивомонетництва саме загальносоціального характеру (ст. 122-124 дисертації).

Загалом, викладені зауваження істотно не впливають на позитивну оцінку дисертаційної праці, оскільки вони відносяться до дискусійних або ж мають характер редакційних упушень.

Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертації О. І. Михаліка, а наведені у ньому наукові результати, висновки та пропозиції знайшли більш повне відображення у праці. Змістові автореферату притаманна методична і концептуальна цілісність.

Загалом, виконане дослідження є відповідним внеском до сучасної науки кримінології.

Крім того, рецензована дисертація є завершеною кваліфікаційною науковою працею, що містить результати проведених автором досліджень. Ним отримані нові, доктринально обґрунтовані резуль-

тати, які, у своїй сукупності, розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для кримінологічної науки – дослідження кримінологічної характеристики фальшивомонетництва та формулювання науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на удосконалення превентивного впливу з

боку уповноважених суб'єктів.

доцент кафедри кримінального права

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет

ім. Василя Стефаника»,

кандидат юридичних наук,

доцент

І. Б. Медицький

МОЛОДИЙ НАУКОВЕЦЬ

70-річчю проголошення Загальної декларації прав людини присвячується

Права людини займають одне з центральних місць у свідомості сучасної людини. Завдяки ним можлива людська діяльність, на яку ми маємо «легальні свободи», законні підстави. Саме тому актуальним є питання визначення прав людини, їх нормативне закріплення, а також шляхи реалізації та засоби боротьби і захисту прав. Кожна річниця з дня прийняття Загальної декларації прав людини (далі – Декларація) є важливою нагодою для переосмислення значення цієї конституції прав і свобод людини для соціально-гуманітарного розвитку кожної держави світу.

Сучасне розуміння прав людини склалося після Другої світової війни. Кульмінацією цього процесу стало проголошення Загальної декларації прав людини Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р. Стаття 1 Загальної декларації прав людини проголошує, що всі люди народжуються вільними й рівними у своїй гідності та правах. Декларація починалася з преамбули, де були окреслені загальні засади, що визначають причини її проголошення.

Оцінці традиційно підлягає відображення положень Декларації в чинному законодавстві окремих країн. Тому слід зупинитись на питанні, яку роль відіграла Декларація у нормативному закріпленні прав людини в законодавстві України. Так, на сьогодні основним документом у галузі прав людини є Загальна декларація прав людини 1948 року. За до-

помогою Загальної декларації прав людини моральні категорії «справедливість», «рівність», «свобода», «гуманізм», які є цілями моральної та правової систем соціального регулювання, отримали своє всесвітнє юридичне закріплення та юридичну конкретизацію.

Прийняття Конституції України 28 червня 1996 р. стало новим важливим кроком для розвитку прав людини в незалежній Україні. Зміст головних міжнародних документів про права людини визначив сутність другого розділу Конституції України, забезпечивши тим самим його демократичне наповнення. Чинна Конституція України імплементувала всі основні положення міжнародно-правових актів із прав людини, насамперед Загальної декларації прав людини.

Відображаючи сутність і дух Загальної декларації прав людини, Конституція України у статті 3 встановлює, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою

соціальною цінністю, а права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Сьогодні Основний Закон України унормовує систему прав і свобод людини, а також загальні принципи їх реалізації та гарантії у близько 40 статтях. Більшість із цих прав і свобод відтворюють відповідні положення Декларації. Так, стаття 1 Декларації відповідає статті 21 Конституції України – всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Найважливішим і найціннішим з-поміж особистих прав і свобод людини та громадянина є право на життя. Універсальність цього права і його природний характер підкреслюється у міжнародно-правових документах, які визнані усіма цивілізованими державами світу. Статтею 3 Декларації проголошено право людини на життя, на свободу і на особисту недоторканність. Статтями 27 та 29 Конституції України також передбачено невід'ємне право кожної людини на життя, на свободу та особисту недоторканність. При цьому дані положення Конституції більш конкретизують, пояснюють, уточнюють та розширюють зазначені права. На державу покладається обов'язок захищати життя людини, а також вказується на особливості реалізації права на свободу та особисту недоторканність разом із механізмом його забезпечення та захисту.

Таким чином, можна дійти висновку про те, що Конституція України у розділі II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» закріпила широкий спектр прав і свобод людини, а також загальні принципи та положення, які мають на меті визначити зміст гарантій і механізмів реалізації цих прав і свобод.

Усе вищезазначене дає змо-

гу говорити про те, що Загальна декларація прав людини ООН є основоположним актом міжнародного права у сфері прав людини, а також невід'ємною частиною національного законодавства України.

При цьому Декларація є важливим джерелом не лише конституційного права України. Її положення відіграють знач-

ну роль при нормативному закріпленні прав людини у галузевих законодавчих актах, тому її як джерело права для України не можна недооцінювати.

*Глеб Юлія-Віра
ПР-21*

Захист прав людини конституційною юстицією

Захист прав людини - найголовніша національна ідея України. Пріоритетом для будь-якої держави має бути дотримання прав і свобод людини. У 1991 році Україна, ставши незалежною державою, зробила перший крок на шляху до ствердження демократичності, верховенства права.

Так, в Конституції України окремий розділ присвячено правам і свободам людини і громадянина. Стаття 21 Конституції України визначає, що всі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними. Згідно статті 22 Основного Закону держави права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними. Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. Ч. 3 ст. 22 Конституції України підкреслює, що за прийняття нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Будуючи власний механізм захисту прав людини, необхідно брати до уваги національні традиції, напрацювання інших держав і враховувати рекомендації міжнародної спільноти. У зв'язку з цим провідне місце в механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина України належить Конституційному Суду України як гаранту верховенства Основного Закону на всій території держави.

Такий орган з'явився в Україні з прийняттям Закону України «Про Конституційний Суд України» у 1996 р. Ухва-

лення закону відкрило шлях до реального запровадження у країні конституційної юстиції. Утворення єдиного органу конституційної юрисдикції ми по праву вважаємо одним з найважливіших актів становлення України як демократичної, правової держави, як важливий крок до побудови громадянського суспільства, входження до європейської та світової спільноти.

Одним із найважливіших завдань КСУ є захист прав та свобод людини і громадянина, тобто не лише захист таких прав судом за власною ініціативою, а й можливість громадянина безпосередньо звернутися до КСУ у разі порушення, на його думку, його прав і свобод. Функція захисту прав і свобод людини та громадянина реалізується при здійсненні КСУ чи не всіх своїх повноважень. Функція захисту прав і свобод людини та громадянина КСУ ні в Конституції України, ні в Законі України «Про Конституційний Суд України» прямо не передбачена, і це є досить великим недоліком, оскільки така функція є провідною в діяльності цього органу конституційної юрисдикції.

Реалізацію КСУ функції за-

хисту прав і свобод необхідно розглядати в певних аспектах відповідно до його компетенції і повноважень. Як свідчить світова практика, органи конституційної юрисдикції захищають права і свободи людини шляхом перевірки законів, інших нормативно-правових актів з погляду їх відповідності конституції, а також здійснюючи офіційне тлумачення конституції та законів.

У своїй діяльності КСУ часто посилається на судову практику Європейського суду з прав людини, проте необхідність посилення на міжнародну судову практику, покликана визначати змістовну сутність прав, що захищаються Конституційним Судом України.

Сьогодні є очевидним, що без аналізу і використання досвіду інших країн, повноцінний розвиток національної правової системи є неможливим. Таким чином, порівняльний аналіз рішень КСУ та Європейського суду з прав людини представляє інтерес для з'ясування проблем сучасного праворозуміння та правотворчості в сфері захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні. Аналіз європейського досвіду використання практики ЄСПЛ в національних правових системах підтверджує те, що на сьогодні європейська правотворчість виступає потужним механізмом впливу на розгляд справ в органах конституційної юрисдикції. Для України одним із першорядних завдань є побудова дієвої системи впровадження правових позицій Європейського суду з прав людини, яка б враховувала й позитивний, й негативний досвід країн Європи в імплементації виробленої практики ЄСПЛ.

Отже, підбиваючи підсумки, необхідно зазначити, що Конституційний Суд України є вагомим органом, на який покладено завдання із забезпечення верховенства Конституції України, а відтак і захист основ-

них прав і свобод людини та громадянина, визначених нею. Звичайно, удосконалення механізму захисту прав і свобод людини та громадянина органами конституційної юрисдикції є досить складним і тривалим проце-

сом. Проте вважаємо, що Україна перебуває на правильному шляху у вирішенні цього питання за допомогою судової реформи.

Яшан Вікторія
ПР-31

Як надійно та безпечно купувати нерухомість?

Проблема купівлі нерухомості - одна з тих, які існують завжди. Правильний вибір продавця чи забудовника, юридичні аспекти укладення договору, передбачливість на рахунок наслідків укладення договорів - некомпетентність особи в даних питаннях може стати тим, що зробить покупку нерухомості великим тягарем з купою негативних наслідків. Враховуючи велику кількість юридичних проблем, пов'язаних з купівлею нерухомості, Андріана Олійник, юрист Darwin Lawyer, поговорила з Тетяною Кордіякою - старшим юристом практики нерухомості АО «Бачинський та партнери» та Янків Богданом, юристом АБ «Кульчицький та партнери» та Партнером Law Advisers.

З якими ризиками, зазвичай, стикаються покупці при купівлі нерухомості?

Взагалі, як на первинному, так і на вторинному ринку нерухомості існують свої ризики. Спочатку варто розповісти, в чому між ними різниця. Первинний ринок - той, де продають об'єкти нерухомості, будівництво яких ще ведеться. До вторинного ринку належить нерухомість, яка вже мала зареєстровані права власності.

Розпочнемо з вторинного. Ризики на вторинному ринку:

1) Заборгованості по комунальних послугах. Коли Ви купуєте нерухомість, обов'язково вимагайте в продавця платіжки, що підтверджують відсутність заборгованості. Але, бувають випадки, коли заборгованості, по платежах немає, а, насправді, вона є. Щоб уникнути таких випадків, перевіряйте показники, наявні в будівлі, з показниками у квитанції.

2) Обтяження права власності. Майно може бути обтяжене спадщиною, також може

бути встановлена заборона на відчуження такого майна (арешт, іпотека). Як перевірити чи майно успадковане? Варто звернутись до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Якщо ми побачимо, що майно успадковане - краще перевірити прописки, поговорити з власником про спадкоємців. Звісно, по можливості, варто утриматись від купівлі такої квартири. Але якщо це саме та квартира, яка Вам потрібна - пропишіть в договорі купівлі-продажу гарантію продавця на відсутність обтяжень та відповідальність за надання неправдивих відомостей.

3) Реєстрація. Варто контролювати, щоб всі особи, що були зареєстровані в квартирі, виписались з неї. За необхідності, нотаріус може надати Вам інформацію про всіх осіб, зареєстрованих в квартирі. **Ризики на первинному ринку:**

1) Земля - основне, з чого треба починати перевірку. Варто перевірити цільове призначення земельної ділянки, подивитись, чи немає поруч охоронних зон. Також, слід звернути увагу на те, чи земельна ділянка знаходиться в оренді чи у власності. Якщо земельну ділянку орендують, найосновніше, на що слід звернути увагу, предмет та строк оренди. На приватну власність може бути накладений арешт, відомості про це та-

кож варто перевірити. Не зайвим буде перевірити і межі земельної ділянки. Одним словом, візьміть у забудовника документи, що стосуються земельної ділянки, та уважно ознайомтесь з ними.

2) Дозвільні документи: містобудівні умови та обмеження. Варто перевірити у забудовника всі документи. Існує ще одна проблема - часто забудовники показують повідомлення про початок виконання підготовчих робіт і наголошують, що цей документ гарантує Вам купівлю квартири в майбутньому будинку. Запам'ятайте, це не дозвіл! В постанові КМУ «Про деякі питання виконання підготовчих і будівельних робіт» від 13 квітня 2011 року є чітко визначений перелік ситуацій, коли право на початок виконання підготовчих або будівельних робіт, набуто на підставі поданого повідомлення, може бути скасовано. Дозвіл на виконання будівельних робіт можна перевірити на сайті Державної архітектурно-будівельної інспекції України (посилання - <http://91.205.16.115/declare/list.php>). Варто також звернути увагу на кількість поверхів, дозволених до забудови. Наприклад, якщо в дозволах є 5 поверхів, а забудовник будує 7 - не спішіть радіти, купуючи квартиру на 2 поверсі. Йому можуть взагалі відмовити в будівництві всього будинку.

Договір купівлі-продажу: на що слід звернути увагу? Насамперед, нам варто перевірити особу-продавця. Якщо це власник - ознайомтесь з особистими документами, правовстановлювальним документом на квартиру та перевірте наявність запису в Державному реєстрі прав власності на нерухоме майно та/або у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Якщо особа діє за довіреністю - перевірте довіреність та особисті документи. Перш за все, у договорі, варто звернути увагу на предмет договору; це може бути як сама квартира, так і квартира з іншими об'єктами (меблі, парковочне місце, тощо). Перевірте, чи всі речі в квартирі, які Вам пообіцяли, включені в перелік предмету договору. Також, варто звернути увагу на те, по якому курсу Ви будете платити; наприклад, в договорі може бути визначений комерційний курс певного банку, який буде відрізнятися від офіційного курсу НАБУ, що може створити певні додаткові фінансові витрати. Перевірте всі штрафи, які прописані в договорі. Не забудьте про умови розірвання договору. Важливо звертати увагу і на характеристики квартири; щоб все, що Вам обіцяють було чітко прописане в договорі. Добре, коли контрагентами по договору є компанії з великими активами. В таких випадках Вам буде у кого вимагати відшкодування збитків. Часто забудовники затримують будівництво і не вказу-

ють відповідальність за затримку здачі будинку в експлуатацію, на це теж слід звернути увагу. Не забувайте про те, що Ви маєте право вносити зміни в договір!

Яким чином перевірити інформацію про забудовника? Насамперед, шукаємо відгуки та "скандальні справи". Потім перевіряємо державні реєстри, дозволи на будівництво, реєстр мін'юсту, кадастрові реєстри, перевіряємо в ЄДРСР чи назва компанії фігурує в судових справах. Варто звернути увагу на те, що іноді компанії, після скандальних справ, повністю змінюють бренд. В такому випадку варто перевірити склад всіх засновників і переконавшись в їх непричетності до "скандальних" компаній. Короткий список порад для осіб, що хочуть придбати нерухомість:

Первинний ринок:
Перевірте ВСІ можливі дозвільні документи, як на земельну ділянку, так і на саму забудову; Перевіряйте забудовників; При укладенні договору вчитуйте усі пункти та внесіть свої пропозиції; Варто проконсультува-

тись з юристом перед купівлею нерухомості, або ж здійснювати купівлю в супроводі спеціаліста.

Вторинний ринок:
Дізнайтесь історію об'єкта нерухомого майна; Здійсніть перевірку комунальної заборгованості; Якщо Ви купуєте квартиру, в якій кілька співвласників - вимагайте документ, який підтверджує згоду всіх співвласників;

Зверніть увагу на експертну оцінку об'єкту нерухомості;

Погодьте момент виїзду попереднього орендаря з квартири. Найкращим способом зробити це - буде фіксація в договорі.

Сподіваємось, ця інформація допоможе Вам не натрапити на шахраїв та здійснити покупку нерухомості вдало! А щоб бути більш впевненим в юридичних аспектах купівлі нерухомості, зверніться до спеціаліста. Юрист допоможе Вам швидко та якісно знайти всі важливі дані та укласти договір купівлі-продажу на вигідних для Вас умовах!

Жукевич Марія
ПР(м2)-03

ЗА МЕЖАМИ АУДИТОРІЇ

Свято наближається, свято наближається...

Свято вже на порозі, підготовка йде повним ходом, але відповідного настрою немає? Напевно, з таким стикався кожен з нас! Під кінець року з'являється безліч термінових завдань з коротким дедлайном. Стільки всього потрібно зробити! Підготуватися до заліків та екзаменів, закрити всі «хвости» в інституті, купити подарунки друзям і рідним, накрити святковий стіл, прикрасити ялинку і будинок... І це далеко не весь список! Новорічні турботи приємні, але коли їх стає занадто багато, ми забуваємо про те, заради чого власне все це робиться! Щоб створити новорічний настрій, скористайтесь цими порадами.

1. Новорічні прикраси. Для того, щоб створити святковий настрій, багато людей прикрашають свої будинки і квартири перед новорічними святами.

Чарівна і затишна атмосфера огортає очікування Нового Року казковим шлейфом і дарує відчуття магії, яке відвідує нас в дитинстві напередодні веселощів, подарунків і новорічних чудес.

2. Мисліть позитивно. Ведіть себе так, немов святковий настрій

у вас вже є! І це не просто видумка, а порада психологів. Якщо ви будете всім розповідати про відсутність новорічного настрою, він у вас і не з'явиться. Не дозволяйте собі сумувати і, головне, починайте підготовку до Нового року не менше, ніж за місяць!

3. «Таємний Санта». Думаю, ви знаєте, що це, або, принаймі, чули уже цю назву. Це добра різдвяна гра для великої компанії, сенс якої в анонімному обміні подарунками. Кожен учасник повинен написати своє ім'я на маленькій карточці і кинути в шапку (чи щось в тому роді). Після цього все перемішується і гравці по-черзі витягують імена один одного. Все готово! Тепер кожен стає так званим Таємним Сантою для когось із компанії. Завдяки цій грі ви зрозумієте, як приємно не лише отримувати подарунки, а й дарувати їх!

4. Новорічні фільми. Це невід'ємна частина підготовки до свят. Затишна компанія друзів, пледи, какао з маршмеллоу - все, що потрібно для теплого зимового вечора напередодні свята.

5. Плануйте. Щоб підвести підсумки і морально підготуватися до Нового Року можна скласти список досяг-

нень за весь рік, перелічивши ключові моменти. Ще одне – це список цілей на наступний рік. Говорять, що думки матеріальні. А думки, записані на папері і підкріплені в майбутньому діями, точно втіляться в життя! На останок хочу побажати, щоб в цьому році все було по новому: нові цілі, нові знайом-

ства і багато нових посмішок і веселощів. Щоб новий рік весь був наповнений казковими і яскравими подіями, які будуть вас супроводжувати кожен день!

Харишин Марія
ПР-31

ЗНАЙ НАШИХ

Муай-тай, або любов до боксу!

Бойове мистецтво Таїланду, що походить від древнього мистецтва муай-боран, що більш відоме як тайський бокс, або муай-тай. Це мистецтво ведення бою схоже з іншими бойовими техніками і в перекладі означає «вільний бій». Також цікавий факт - тайський бокс часто називають ще «боем восьми кінцівок». Це тому, що учасники можуть наносити удари не тільки кулаками і ступнями, але і голітьмами, ліктями або колінами.

Андрій Богович - студент другого курсу, із легкістю зміг оволодіти цим стародавнім мистецтвом. Я задала йому декілька питань, пов'язаних з спортивною діяльністю:

-Розкажи, скільки років займаєшся? Якими досягненнями пишаєшся?

- Я займаюсь цим вже близько 5 років. Також є багаторазовим чемпіоном міських та обласних змагань. На даному етапі моєї спортивної кар'єри спромігся досяг-

ти 3 розряду. Одне з моїх нещодавніх досягнень - це участь у чемпіонаті Європи зі змішаних єдиноборств. Там мені вдалося зайняти друге місце. Змагання відбулись в Польщі (Плоцьк). Організація проведення була на вищому рівні =)

-Чому обрав саме такий вид спорту? Які особливості бачиш у цьому для себе?

- Я взагалі люблю займатись будь-яким видом спорту. Пробіжка зранку та заняття в спортзалі (мінімум - 3 рази на тиждень) вже як стандартна процедура. Та підкорити моє серце вдалося саме тайсько-

му боксу. Для себе я бачу велику кількість плюсів. Цей вид спорту надає мені впевненості у собі, нові знайомства, нові можливості та море цікавих вражень. Завдяки здобуттю нових навичок та вмінь мені вдається займати призові місця.

-Що б ти хотів порадити чи, можливо, передати нашим постійним читачам?

- Ну, перш за все, хочу сказати дякую людям, які підтримували мене на нещодавньому чемпіонаті Європи. Хочу порадити нашим студентам бути активними у всіх сферах, любити спорт, але і не забувати про навчання.

Ось на такій позитивній ноті закінчилось наше інтерв'ю. Дуже дякую Андрію, який приділив декілька хвилин свого часу. В свою чергу, ми бажаємо студенту не зупинятись на досягнутому та продовжувати в правильному напрямку!

Вовк Вікторія
ПР-22

- доступні ціни
- центральна частина міста
- групові та індивідуальні заняття
- підхід до кожного слухача
- можливість складання екзамену **PTE General**

вул. Бельведерська, 19
+38 095 00 51 444;
+38 067 32 38 039
www.yolo.if.ua

м. Вокзальна, вул. Незалежності, 3

PASAGE GARTENBERG

РЕЗЕРВУВАННЯ МІСЦЬ ЗА ТЕЛЕФОНОМ 095 175 9000

FRIDAY

HOUSE MUSIC, R&B
DJ KUVIK, DJ KALASHNIKOV, DJ QUE PASO
PJ'S SHOW

PARTY

ENTER - 60 ГРН FACE CONTROL & DRESS-CODE ЗАМОВЛЕННЯ СТОЛІЧКИ: 095 175 9000

[pasagegartenberg](#) www.passage-gartenberg.com [pasagegartenberg](#)

м. Вокзальна, вул. Незалежності, 3

PASAGE GARTENBERG

РЕЗЕРВУВАННЯ МІСЦЬ ЗА ТЕЛЕФОНОМ 095 175 9000

ПН ВТ СР ЧТ ПТ НД
з 18:00 до 03:00

LOUNGE ZONE

з 20:00 - 20% НА СУШІ
HOOKAH MENU

У П'ЯТНИЦЮ ТА НЕДІЛЮ
START DISCO з 22:00

[pasage_gartenberg](#) www.passage-gartenberg.com [pasagegartenberg](#)
ЗАМОВЛЕННЯ СТОЛІЧКИ ЗА ТЕЛ. 095 175 9000

SOHO

NEW YEAR PARTY

НОВОРІЧНІ КОРПОРАТИВИ

ДІД МОРОЗ / ФОТОВОХ / КАРАОКЕ
КОНКУРСИ / ЖИВА МУЗИКА / ПОДАРУНКИ

SOHO

ГАЛИЦЬКА 51А / БРОНЮВАНИЙ
099 16 36 273

@soho_if